

Отже, козацьке право як історичний тип звичаєвого права формувалася у степових умовах, доповнювалося народними надбаннями попередніх епох і стало визначальним чинником формування правової системи Козацької держави. Норми права ґрунтувалися на принципах свободи, справедливості та рівноправності.

Список використаних джерел

1. Бедрій М. Козацьке право як історичний тип українського звичаєвого права (XVI ст. – 40 рр. XIX ст.). Матеріали наук.-прак. конф., Львів: Вісник Львівського університету, 2015, С. 78-85.
2. Грозовський І.М. Козацьке право. *Право України*. 1997. №6. С. 76-80.
3. Кульчицький В.С. Історія держави і права України. К.: Ін Юре, 2008. 624 с.
4. Атаманова Н. В. Історико-правове підґрунтя правового порядку доби Запорозької Січі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2015. Вип. 30(1). С. 7-10.
5. Бойко І. Й. Кримінальні покарання в Україні (IX – XX), Львів, 2013. 408 с.

Кот В. В., здобувач вищої освіти 2 курсу, група АЮ-191
Науковий керівник – **Козинець І. Г.**, старший викладач
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

АДМІНІСТРАТИВНА ТА ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: КРИТЕРІЇ ВІДМЕЖУВАННЯ

Юридична відповідальність є однією з основних елементів правової системи. За загальноприйнятою практикою відповідальність можна вважати, як засіб державного примусу до особи, яка вчинила правопорушення шляхом застосування до особи певних обмежень майнового або морального характеру. Одним із видів юридичної відповідальності є адміністративна відповідальність, тому, характеризуючи її сутність необхідно звернути увагу на об'єктивну зовнішню схожість із дисциплінарною відповідальністю, оскільки це впливає на призначення адміністративних покарань за проступки, які були вчинені особою при виконанні своїх трудових обов'язків, хоча в таких випадках повинна накладатися дисциплінарна відповідальність відповідно до правил трудового законодавства. В зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання розмежування адміністративної відповідальності від дисциплінарної відповідальності, чим відрізняється адміністративний проступок від дисциплінарної провини.

Адміністративна відповідальність як один з різновидів юридичної відповідальності, є її складовою частиною, а тому вона не може сприйматися як щось повністю відокремлене від інших видів юридичної відповідальності, адже її систематизуючою основою є необхідність відповісти за скоєні власні вчинки, дії, а також взяти на себе вину зі їхні наслідки. Однак, незважаючи на значну кількість спільних рис, адміністративна відповідальність має цілу низку своїх особливостей, що відрізняє її від інших видів юридичної відповідальності, в тому числі і дисциплінарної. Адміністративна відповідальність настає за вчинення адміністративного правопорушення. Як зазначає Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУАП), адміністративним правопорушенням є протиправна винна дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, порядок управління, права і свободи громадян і за яку законодавством

передбачено адміністративну відповідальність (ст.9 КУАП) [1]. Основними критеріями розмежування можна вважати: підстави притягнення до відповідальності, санкції, наслідки притягнення до відповідальності, особливий суб'єктний склад, який може вирішувати питання про притягнення до адміністративної відповідальності, а також процесуальні норми, які визначають порядок здійснення адміністративного судочинства.

На основі визначеного кола критеріїв ми можемо перейти до визначення особливостей юридичної відповідальності за кожен з таких проступків. Найбільшою мірою специфічні риси адміністративної відповідальності проявляються за допомогою її порівняння й відмежування від інших видів юридичної відповідальності в тому числі і дисциплінарної, яка займає значне місце серед інших видів юридичної відповідальності. [2, с. 168]. Так, досліджуючи питання співвідношення адміністративної відповідальності з дисциплінарною, можна зауважити, що їхня зовнішня схожість призвела до того, що науковці помилково відносять дисциплінарну відповідальність до одного з інститутів адміністративного права [3, с. 117].

Між адміністративною та дисциплінарною відповідальністю можна прослідкувати значку схожість, так їх характерними рисами є винність, караність та протиправність, однак незважаючи на низку спільностей, вони мають досить ключові відмінності. По-перше, говорячи про той чи інший вид юридичної відповідальності потрібно з'ясувати їх правову природу. Так, природа адміністративної відповідальності є публічно-правова, оскільки обов'язок додержуватися правил, за які передбачено відповідальність встановлено на законодавчому рівні [4, с.391]. А от природа дисциплінарної відповідальності є цивільно-правова, що проявляється у тому, що обов'язок додержуватися встановлених правил поведінки відповідними суб'єктами при виконанні ними трудових обов'язків приймається в добровільному порядку. Адміністративна відповідальність настає за посягання на суспільні відносини, що охороняються нормами адміністративного законодавства. Так, об'єктом посягання, як уже зазначалося є конституційний лад, порядок управління, права та свободи громадян, власність, а отже, якщо особа вчинила щодо перелічених об'єктів певні незаконні дії, то вона може бути притягнута до адміністративної відповідальності. Уразі встановлення такої відповідальності, до особи правопорушника можуть бути застосовані санкції перелік яких міститься в КУАП. Дисциплінарна відповідальність настає виключно за порушення трудової дисципліни, і санкції, що накладаються на правопорушника не є настільки значними як при адміністративній відповідальності [4, с.392]. Правопорушнику може бути оголошена догана, позбавлення премії, почесних нагород тощо. По-друге, різний суб'єктний склад, уповноважений на застосування певних видів санкцій. Так, суб'єктом, який вправі розглядати справи про дисциплінарні проступки є керівник колективу, в якому винна особа працює. Між керівником та підлеглим обов'язково має бути стійкі організаційні зв'язки підпорядкування [4, с.392]. Щодо адміністративної відповідальності, то суб'єктами уповноваженими на розгляд справ про адміністративні проступки є спеціальні органи визначені на законодавчому рівні, які мають для цього специфічні повноваження. По-третє, санкції, що застосовуються у процесі притягнення до відповідальності мають різний моральний та майновий характер, що пов'язано зі ступенем суспільної шкідливості того чи іншого правопорушення. По-четверте, підстави для притягнення до адміністративної відповідальності визначені на законодавчому рівні в такому законодавчому акті як КУАП, а от підстави для притягнення до дисциплінарної відповідальності є більш локальними і можуть бути визначені актами керівників підприємства, установи, організації, хоча основні моменти передбачені Кодексом законів про працю України, та пов'язаними з ним законодавчими актами.

Отже, на основі вище наведеного можна зробити наступні висновки:

- 1) адміністративна та дисциплінарна відповідальність є особливими видами юридичної відповідальності, що мають певні специфічні відмінності;
- 2) в основі розмежування адміністративного проступку від дисциплінарного лежить ступінь суспільної шкідливості, та суб'єкт вчинення згаданих правопорушень;
- 3) за кожен з визначених видів відповідальності передбачено різні види санкцій, що можуть застосовуватися до винної особи, їх основна відмінність зумовлена ступенем суспільної шкідливості вчинених діянь;
- 4) адміністративна відповідальність на відміну від дисциплінарної є більш визначеною на законодавчому рівні в той час як дисциплінарна на локальному, тобто вона встановлюється в правилах внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи, організації.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон Української РСР від 07.12.84, № 8074-10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 6.03.2021).
2. Єрмоленко-Князева Л. С. Співвідношення дисциплінарної відповідальності з адміністративною відповідальністю в законодавстві України. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені ЕО Дідоренка. 2012. № 1. С. 162-170.
3. Остапенко Л. О. Теорія і практика співвідношення адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі охорони праці з іншими видами юридичної. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2014. № 12. С. 114-121.
4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.

Кравченко О. В., Менджул К. В., здобувачі вищої освіти 1- курсу
магістратури, група МКПРп-201

Науковий керівник – **Петрик О. Л.**, к.держ.упр., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 365 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ (ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДИ АБО СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРАЦІВНИКОМ ПРАВООХОРОНОГО ОРГАНУ)

На сьогодні однією з найбільш актуальних проблем в Україні є корупція, яка зводить до нуля всі економічні, соціальні, політичні та інші реформи, що провадяться в Україні. Саме тому законодавець, постійно вносячи зміни та доповнення, приділяє значну увагу розділу XVII «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» Особливої частини Кримінального кодексу України (КК України) [1]. Науковий інтерес становить дослідження ст. 365 КК України, яка передбачає відповідальність працівників правоохоронного органу за перевищення ними влади чи службових повноважень, оскільки малодослідженими є питання кримінально-правової кваліфікації даного кримінального правопорушення.

Безпосереднім об'єктом вищезгаданого кримінального правопорушення є охоронювані законом права та інтереси окремих громадян, державні чи громадські інтереси, інтереси юридичних осіб. Додатковим обов'язковим об'єктом є здоров'я і гідність особи.